

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 23 czerwca 2022 r.

Pozycja 36

POSTANOWIENIE z dnia 28 kwietnia 2022 r. Sygn. akt SK 76/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak – przewodniczący
Justyn Piskorski
Piotr Pszczółkowski
Wojciech Sych
Bogdan Świączkowski – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 kwietnia 2022 r., skargi konstytucyjnej A.K. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 2 pkt 7 lit. a i b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, ze zm.) w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.) w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. poz. 167) w zakresie, w jakim przyznaje kierownicy zatrudnionemu w transporcie międzynarodowym zwrot kosztów za nocleg podczas zagranicznej podróży służbowej w wysokości stwierdzonej rachunkiem w granicach limitu określonego dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej w załączniku do tego rozporządzenia lub ryczałt w wysokości 25% tego limitu, z art. 2, art. 20, art. 22, art. 32 oraz art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 2 pkt 7 lit. a i b ustawy z 16 kwietnia 2004 r. powołanej w punkcie 1 w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z 26 czerwca 1974 r. powołanej w punkcie 1 w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, ze zm.) w zakresie, w jakim pomimo utraty mocy obowiązującej tego rozporządzenia stanowi w sprawach zawisłych przed sądami powszechnymi i Sądem Najwyższym podstawę przyznania kierownicy zatrudnionemu w transporcie międzynarodowym zwrotu kosztów za nocleg podczas zagranicznej podróży służbowej w wysokości stwierdzonej rachunkiem w granicach limitu określonego dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery

budżetowej w załączniku do tego rozporządzenia lub ryczałt w wysokości 25% tego limitu, z art. 2, art. 20, art. 22, art. 32 oraz art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. A.K. (dalej: skarżąca) wystąpiła do Trybunału ze skargą konstytucyjną o stwierdzenie niezgodności:

1) art. 2 pkt 7 lit. a i b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, ze zm.; dalej: u.c.p.k.) w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.; dalej: k.p.) w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. poz. 167; dalej: rozporządzenie z 2013 r.) w zakresie, w jakim „przyznaje kierowcy zatrudnionemu w transporcie międzynarodowym zwrot kosztów za nocleg podczas zagranicznej podróży służbowej w wysokości stwierdzonej rachunkiem w granicach limitu określonego dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej w załączniku do tego rozporządzenia lub ryczałt w wysokości 25% tego limitu”,

2) art. 2 pkt 7 lit. a i b u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2002 r.) w zakresie, w jakim „pomimo utraty mocy obowiązującej tego rozporządzenia stanowią w sprawach zawisłych przed sądami powszechnymi i Sądem Najwyższym podstawę przyznania kierowcy zatrudnionemu w transporcie międzynarodowym zwrotu kosztów za nocleg podczas zagranicznej podróży służbowej w wysokości stwierdzonej rachunkiem w granicach limitu określonego dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej w załączniku do tego rozporządzenia lub ryczałt w wysokości 25% tego limitu”

– z art. 2, art. 20, art. 22, art. 32 oraz art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego:

Wyrokiem z 5 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w G. IV Wydział Pracy (dalej: Sąd Rejonowy) zasądził od skarżącej na rzecz powoda (zatrudnionego u skarżącej w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego) 50 000 zł tytułem ryczałtów za noclegi w związku z odbytymi przez niego – od 1 listopada 2011 r. do 31 lipca 2014 r. – podróżami służbowymi (zagranicznymi i krajowymi). Sąd ustalił, że podczas tych podróży powód nocował w pojeździe.

Sąd Rejonowy jako podstawę tego rozstrzygnięcia wskazał art. 2 pkt 7 u.c.p.k. oraz trzy rozporządzenia, tj. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracowni-

kowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1990, ze zm.), rozporządzenie z 2002 r. oraz rozporządzenie z 2013 r.

Od powyższego rozstrzygnięcia skarżąca wniosła apelację, w której zarzuciła m.in., że Sąd Rejonowy orzekł na podstawie przepisów, które wyrokiem z 24 listopada 2016 r. (sygn. K 11/15, OTK ZU A/2016, poz. 93) Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z Konstytucją. Wyrokiem z 20 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. (dalej: Sąd Okręgowy) oddalił złożony środek odwoławczy. Sąd Okręgowy, wskazawszy na wyrok Sądu Najwyższego z 21 lutego 2017 r. (sygn. akt I PK 300/15, OSP nr 11/2017, poz. 116) stwierdził, że po wyroku TK o sygn. K 11/15, podstawą prawną do ustanawiania zasad zwrotu należności z tytułu ryczałtów za noclegi jest art. 2 pkt 7 u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 1 k.p.

Postanowieniem z 13 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, co Trybunał ustalił z urzędu.

Skarżąca twierdzi, że zakwestionowane w skardze przepisy, rozumiane w sposób przyjęty w uchwale Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r. (sygn. akt II PZP 1/14, OSNP nr 12/2014, poz. 164) naruszają zasady: zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, określoności przepisów (art. 2 Konstytucji), społecznej gospodarki rynkowej i swobodę działalności gospodarczej (art. 20 i art. 22 Konstytucji) oraz równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji), a także nadmiernie ograniczają jej prawa majątkowe (art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Postanowieniem z 16 października 2019 r. Trybunał Konstytucyjny nadał skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

2. W piśmie z 26 listopada 2019 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

3. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: Minister) w piśmie z 11 grudnia 2019 r. wskazał, że już w wyroku o sygn. K 11/15 Trybunał Konstytucyjny uznał za wadliwą konstrukcję odesłania zawartą w zakwestionowanym unormowaniu nie tylko z uwagi na jej kaskadowy charakter, ale także ze względu na uregulowanie określonego rodzaju stosunków prawnych (tj. należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez kierowców podróży służbowej) poprzez odesłanie do nieadekwatnej dla tych stosunków materii uregulowanej w ogólnych zasadach przyjętych w art. 77⁵ § 3-5 k.p.

Nadto według Ministra § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2013 r. oraz § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. zostały zredagowane w sposób zrozumiały dla jego adresatów, a zatem zgodnie z zasadą poprawnej legislacji (i jej szczegółową zasadą określoności przepisów prawa) i nie naruszają przepisów Konstytucji.

4. W piśmie z 28 kwietnia 2020 r. Prokurator Generalny (dalej: Prokurator) wniósł o umorzenie postępowania ze względu na zbędność i niedopuszczalność wydania wyroku w niniejszej sprawie.

Prokurator wskazał, że w wyroku o sygn. K 11/15 Trybunał Konstytucyjny przesądził, iż art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2013 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji (pkt 1 sentencji), a także, że, w takim samym zakresie, niezgodny z art. 2 Konstytucji jest art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r.

Niemniej, zdaniem Prokuratora, brak reakcji ustawodawcy na powyższe orzeczenie Trybunału sprawił, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednolicie odczytano skutki

tegoż judykatu i w związku z tym podejmowano różne sprzeczne orzeczenia. Stanowi to problem wykładni prawa i jego stosowania przez sądy, pozostający poza kognicją TK.

Prokurator uważa nadto, że wydanie orzeczenia stało się zbędne, albowiem Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się już na temat konstytucyjności zaskarżonej normy w kontekście sformułowanego na tym tle określonego zagadnienia prawnego. W takim bowiem wypadku aktualizuje się negatywna przesłanka wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny wynikająca z zasady *ne bis in idem*, rozumianej z uwzględnieniem specyfiki postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

5. Sejm, w piśmie swojego Marszałka z 31 maja 2021 r., wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Sejm przyjął, że wskutek wydania wyroku TK o sygn. K 11/15, norma rekonstruowana na podstawie art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2013 r. (oraz – odpowiednio – w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r.) utraciła moc wiążącą w zakresie, w jakim znajdowała zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym.

Problem natomiast stanowi linia orzecznicza sądów w tym Sądzie Najwyższym zakładająca – pomimo i wbrew wyrokowi TK o sygn. K 11/15 – takie interpretowanie tego orzeczenia w taki sposób, że umożliwia dalsze rozliczanie należności kierowców w transporcie międzynarodowym wedle reguł określonych w art. 77⁵ k.p. i wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Wykorzystanie skargi konstytucyjnej, jako instrumentu ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostki, uzależnione jest od spełnienia przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu, w ramach którego Trybunał bada, czy odpowiada ona warunkom formalnym oraz czy nie jest oczywiście bezzasadna. Zakończenie tego etapu formalnej weryfikacji skargi nie wyłącza jednak dalszej oceny warunków jej wniesienia, dokonywanej na kolejnym etapie postępowania. Postanowienie o przekazaniu skargi konstytucyjnej do rozpoznania przez odpowiedni skład Trybunału nie przesądza więc ostatecznie o dopuszczalności jej merytorycznego rozpatrzenia. Trybunał ma obowiązek ustalania na każdym etapie postępowania, czy merytoryczna ocena zarzutów określonych w badanej skardze konstytucyjnej jest w ogóle dopuszczalna.

Trybunał, rozpoznając sprawę, nie jest więc związany stanowiskiem zajęтым w zarządzeniu lub postanowieniu rozstrzygającym sprawę w ramach wstępnego rozpoznania. Kontrolując istnienie pozytywnych oraz brak ujemnych przesłanek procesowych, Trybunał może także dojść do wniosków odmiennych niż te, które zostały uprzednio wyrażone w postanowieniu wydanym na etapie wstępnego rozpoznania konkretnej skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie z 18 grudnia 2019 r., sygn. SK 71/19, OTK ZU A/2020, poz. 2).

Uwzględniając powyższe ustalenia, Trybunał postanowił zweryfikować, czy w niniejszej skardze dopuszczalne jest wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia.

2. Zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK, Trybunał związany jest zakresem zaskarżenia sformułowanym w piśmie procesowym inicjującym postępowanie. Konieczność uzasadnienia zarzutu naruszenia prawa lub wolności związana jest z domniemaniem konstytucyjności norm

prawnych oraz z zasadą skargowości. Ze względu na domniemanie, że badane normy są z założenia zgodne z Konstytucją, ciężar dowodu spoczywa na podmiocie inicjującym postępowanie. Dopóki nie powoła on konkretnych i przekonujących argumentów prawnych na rzecz swojej tezy, dopóty Trybunał uznawać będzie kontrolowane przepisy za konstytucyjne. W przeciwnym razie naruszeniu uległaby zasada skargowości postępowania przed Trybunałem, który przekształciłby się w organ orzekający z inicjatywy własnej (por. wyrok z 14 lutego 2012 r., sygn. P 20/10, OTK ZU nr 2/A/2012, poz. 15 i powołane tam wcześniejsze orzeczenia).

3. Skarżąca twierdzi, że wskazane w *petitum* skargi przepisy, rozumiane w sposób przyjęty w uchwale Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r. (sygn. akt II PZP 1/14, OSNP nr 12/2014, poz. 164), naruszają zasady: zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, określoności przepisów (art. 2 Konstytucji), społecznej gospodarki rynkowej i swobody działalności gospodarczej (art. 20 i art. 22 Konstytucji) oraz równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji), a także nadmiernie ograniczają jej prawa majątkowe (art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji).

4. Na wstępie rozważań Trybunału trzeba wskazać, że ocena prawidłowości stosowania przepisów dotyczących podróży służbowej do kierowców zawodowych wykonujących przewozy zarówno w transporcie krajowym, jak i międzynarodowym ma długą historię. W doktrynie, jak i orzecznictwie nie zdołano wypracować jednolitego stanowiska w tym przedmiocie. Kwestia ta była już bardzo szczegółowo omawiana przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 24 listopada 2016 r. o sygn. K 11/15 (OTK ZU A/2016, poz. 93).

W niniejszej sprawie należy tylko wskazać, że Sąd Najwyższy w uchwale z 19 listopada 2008 r. (sygn. akt II PZP 11/08, OSNP nr 13-14/2009, poz. 166), stwierdził, iż kierowca transportu międzynarodowego odbywający podróże w ramach wykonywania umówionej pracy i na określonym w umowie obszarze nie jest w podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1320; dalej: k.p.) Sąd Najwyższy uzasadnił takie stanowisko poglądem, że w tej grupie pracowników podróz jest naturalnie powiązana z ich obowiązkami służbowymi.

Następnie ustawodawca dokonał zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1412; dalej: u.c.p.k. lub ustawa o czasie pracy kierowców) poprzez wprowadzenie do niej odmiennej od kodeksowej definicji podróży służbowej, wyrażonej w treści art. 2 pkt 7. Zgodnie z tym przepisem, podróżą służbową jest każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w art. 2 pkt 4 lit. a u.c.p.k. (tj. poza siedzibę pracodawcy, na rzecz którego kierowca wykonuje swoje obowiązki, oraz inne miejsce prowadzenia działalności przez pracodawcę, w szczególności filie, przedstawicielstwa i oddziały) lub wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w art. 2 pkt 4 lit. a u.c.p.k., w celu wykonania przewozu drogowego.

Ustawodawca zdecydował się także na zapewnienie odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących wynagrodzenia za zwiększone koszty wykonywania pracy poprzez dodanie do u.c.p.k. art. 21a, przewidującego, że kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p.

Następnie Sąd Najwyższy w wyroku z 14 września 2016 r. (sygn. akt II PK 204/15, Lex nr 2141223) zauważył, że w wyniku nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców powstała sytuacja prawna, w której podróże kierowców transportu międzynarodowego odbywane w okresie do 3 kwietnia 2010 r. nie stanowiły podróży służbowych w rozumieniu art. 77⁵

§ 1 k.p. a po tej dacie są one podróżami służbowymi (art. 2 pkt 7 u.c.p.k.) i kierowcom przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p. (art. 21a u.c.p.k.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się również pogląd, że zapewnienie pracownikowi będącemu kierowcą samochodu ciężarowego odpoczynku nocnego w kabinie samochodu ciężarowego podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2002 r.) – (tak np. SN w uchwale z 7 października 2014 r., sygn. akt I PZP 3/14, OSNP nr 4/2015, poz. 47, a także w starszych wyrokach z: 19 marca 2008 r., sygn. akt I PK 230/07, OSNP nr 13-14/2009, poz. 176; 23 czerwca 2010 r., sygn. akt II PK 372/09, Lex nr 612405; 1 kwietnia 2011 r., sygn. akt II PK 234/10, OSNP nr 9-10/2012, poz. 119; 10 września 2013 r., sygn. akt I PK 71/13, Lex nr 1427710).

5. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego o sygn. K 11/15 stwierdzona została niezgodność art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. poz. 167) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, z art. 2 Konstytucji oraz art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, z art. 2 Konstytucji. W pozostałym zakresie – zgodności zaskarżonych przepisów z art. 20, art. 22, art. 32 oraz art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 92 ust. 1 Konstytucji TK umorzył postępowanie.

W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się o niezgodności z Konstytucją normy prawnej pozwalającej na stosowanie do kierowców w transporcie międzynarodowym przepisów dotyczących wysokości stawki ryczałtu za nocleg.

6. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, konieczne było dokonanie oceny dopuszczalności merytorycznego rozpoznania przedmiotowej sprawy z punktu widzenia przesłanki *ne bis in idem*, czyli zakazu ponownego orzekania o tym samym (w tej samej sprawie). Trybunał Konstytucyjny orzekł już o możliwości stosowania przepisów dotyczących kosztów podróży służbowej znajdujących się w kodeksie pracy do kierowców zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i świadczących pracę polegającą na wykonywaniu transportu w ruchu międzynarodowym.

Zasada *ne bis in idem* znajduje zastosowanie, jeżeli te same przepisy zostały już wcześniej skutecznie zakwestionowane przez inny podmiot w oparciu o te same zarzuty niekonstytucyjności. W orzecznictwie Trybunału przyjmuje się, że z zasadą *ne bis in idem* nie mamy do czynienia w wypadku wskazania nowych wzorców kontroli, gdy we wcześniejszym orzeczeniu uznano zgodność zakwestionowanego przepisu z Konstytucją (zob. postanowienie z 25 października 2011 r., sygn. K 36/09, OTK ZU nr 8/A/2011, poz. 93 i wskazane tam wcześniejsze orzeczenia TK).

Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. K 11/15 wskazał jednoznacznie, że niedopuszczalne jest wprowadzanie w błąd pracodawcy za sprawą niekonstytucyjnej „kaskadowej” konstrukcji normy. Wskazał, że narusza to interes i bezpieczeństwo obrotu prawnego pracodawcy i prowadzi do pokrzywdzenia pracodawców w sytuacji lawinowych pozwów kierow-

ców i zasądzenia przez sądy ryczałtów na podstawie przepisów, z których nie dało się z wyprzedzeniem wywieść obowiązku wypłaty ryczałtu noclegowego. Trybunał Konstytucyjny, uzasadniając swoje orzeczenie, „uznał za wadliwą konstrukcję odesłania zawartą w zakwestionowanym unormowaniu nie tylko z uwagi na jej kaskadowy charakter, ale także ze względu na uregulowanie określonego rodzaju stosunków prawnych (tj. należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez kierowców podróży służbowej) poprzez odesłanie do nieadekwatnej dla tych stosunków materii uregulowanej w ogólnych zasadach przyjętych w art. 77⁵ § 3-5 kp, co również jest sprzeczne z właściwą techniką stosowania przepisów odsyłających”.

W przedmiotowej sprawie, pomimo wskazania innej podstawy prawnej, skarżąca zmierza do poddania kontroli zgodności z Konstytucją dokładnie tej samej normy prawnej, polegającej na stosowaniu art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. do kierowców w transporcie międzynarodowym. W ocenie Trybunału, skoro norma prawna po jej rekonstrukcji posiada tożsame brzmienie i prowadzi do osiągnięcia identycznego rezultatu, nie ma znaczenia, na podstawie jakiego przepisu zostanie wyinterpretowana. Trybunał przesądził bowiem jednoznacznie o nieadekwatności unormowań zawartych we wskazanych przepisach k.p. na gruncie stosunku pracy, którego stroną jest kierowca wykonujący przewóz w transporcie międzynarodowym.

Wprawdzie zakres przepisów, które skarżąca uczyniła przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie, różni się od przedmiotu kontroli w sprawie o sygn. K 11/15 nie tylko za sprawą przepisu będącego podstawą do stosowania unormowań kodeksowych, ale również poprzez podniesienie zarzutów względem art. 77⁵ § 1 i 2 k.p., jednakże analiza treści skargi pozwala na uznanie, że norma prawna wyinterpretowana na podstawie przedmiotu kontroli jest treściowo tożsama z przedmiotem kontroli w sprawie o sygn. K 11/15.

Powyższe uzasadniało, właśnie z powodu zasady *ne bis in idem*, umorzenie postępowania z uwagi na zbędność wydania wyroku w zakresie, w jakim skarga dotyczy art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r., na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

7. Z kolei w zakresie, w jakim art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. zostały zaskarżone związkowo z art. 2 u.c.p.k., należało przyjąć, że w świetle uznania regulacji zawartej w treści art. 77⁵ k.p. jako nieadekwatnej do stosunku pracy kierowcy w transporcie międzynarodowym, brak jest w istocie materii do rozstrzygnięcia o zgodności z Konstytucją art. 2 u.c.p.k.

W związku z powyższym, rola Trybunału Konstytucyjnego w zakresie orzekania o zgodności z Konstytucją zakończyła się z wydaniem wyroku o sygn. K 11/15.

Nadto trzeba wskazać, że Trybunał zajmował się także w sprawie o sygn. SK 11/19 skargą dotyczącą zgodności art. 4 u.c.p.k. w związku z § 9 ust. 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. oraz art. 77⁵ § 1-5 k.p. w związku z § 9 ust. 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym w przypadku, gdy strony stosunku pracy nie określiły zasad zwrotu kosztów podróży służbowych zagranicznych, w tym ryczałtów za noclegi, w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę, z art. 2, art. 21, art. 32, art. 64 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 190 ust. 1-3 Konstytucji. W tej sprawie Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 11 grudnia 2019 r. (OTK ZU A/2019, poz. 72) umorzył postępowanie wskazując, że orzekając merytorycznie naruszyłyby zasadę *ne bis in idem* (zakazu ponownego orzekania o tym samym), albowiem w zakresie art. 77⁵ § 1-5 k.p. w związku z § 9 ust. 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. Trybunał w wyroku o sygn. K 11/15 stwierdził niezgodność tych przepisów z art. 2 Konstytucji. W zakresie zgodności natomiast art. 4 u.c.p.k. w związku z § 9 ust. 2 i 4 rozporządzenia z 2002 r. Trybunał umorzył postępowanie z uwagi na niedopuszczalność

wydania orzeczenia, albowiem nie jest właściwy do dokonywania wykładni prawa oraz oceny jego stosowania.

Dokonywanie wykładni prawa oraz ocena jego stosowania nie pozostaje we właściwości Trybunału Konstytucyjnego. Kontrola konstytucyjności analizowanych norm została bowiem zakończona w momencie ogłoszenia wyroku o sygn. K 11/15.

Mając na uwadze powyższe, Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie w pozostałym zakresie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.